

مرز صفر سیاست

آمایش سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و پاکستان در بعد امنیت

(۱۹۸۰-۲۰۱۴)

مؤلفین:

محسن کمال الدینی

سید عباس فروغی نعمت اللهی

نشر الرشیدین

Rashidun Publishers

سرشناسه	کمال الدینی، محسن، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدیدآور	مرز صفر سیاست: امایش سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و پاکستان در بعد امنیت (۱۹۸۰-۲۰۱۴) / مولفین محسن کمال الدینی، سیدعباس فروغی نعمت‌اللهی.
مشخصات نشر	تهران: راشدین، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۱۹۲ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۶۱-۲۵۷-۰
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۸۳.
عنوان دیگر	امایش سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و پاکستان در بعد امنیت (۲۰۱۴-۱۹۸۰)
موضوع	امنیت مرزی -- ایران
موضوع	امنیت مرزی -- پاکستان
موضوع	ایران -- روابط خارجی -- پاکستان
موضوع	پاکستان -- روابط خارجی -- ایران
شناسه افزوده	فروغی نعمت‌اللهی، سیدعباس، ۱۳۲۵ -
رده بندی کنکر	۱۳۹۴/۱۲/۴ / ۸۴م.ک
رده بندی دیویی	۲۸۵.۰۹۵۵/۲
شماره کتابشناسی ملی	۴۰۴۲۲

■ انتشارات راشدین

عنوان کتاب:	مرز صفر سیاست
مولفین:	محسن کمال الدینی، سیدعباس فروغی نعمت‌اللهی
نظارت کیفی:	راهب سارقی
نظارت فنی:	محمد معین عارفی
صفحه‌آرا و طراح جلد:	افسانه حسن‌بیگی
چاپ و صحافی:	ناژو
نوبت چاپ:	اول-۱۳۹۴
شمارگان:	۱۰۰۰
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۳۶۱-۲۵۷-۰
قیمت:	۱۰۰۰۰۰ ریال
نشانی:	میدان انقلاب - کارگر جنوبی - کوچه گشتاسب - پلاک ۴ واحد ۶
تلفن / نامبر:	۶۶۴۰۸۲۲۴ - ۶۶۱۲۳۴۴۹
پایگاه اینترنتی:	www.rashedin.info
پست الکترونیک:	Email: rashed1829@yahoo.Com

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

- ۱۰۵ ۲-۶-۱ تروریسم و مسائلی تأمین امنیت مرز ایران - پاکستان
- ۱۰۷ ۲-۶-۲ گروهک تروریستی جندالله و همکاری های ایران پاکستان در تأمین امنیت
- ۱۱۴ ۲-۶-۳ جنبش خلق بلوچ و همکاری های ایران پاکستان در تأمین امنیت مرزی
- ۱۱۵ ۲-۷-۱ نقش مشترک ایران - پاکستان در همکاری با اقوام بلوچ و سیستانی در تأمین
- ۱۲۳ ۲-۷-۱ نقش قوم بلوچ ساکن در دو طرف مرز در تأمین امنیت مرز ایران - پاکستان
- ۱۳۰ ۲-۷-۲ نقش قوم سیستان ساکن در دو طرف مرز در تأمین امنیت مرز ایران - پاکستان
- ۱۳۰ ۲-۸-۱ بازارچه های مرزی و نقش آنان در تأمین امنیت مرزی
- ۱۳۳ ۲-۸-۱ صادرات غیر نفتی و نقش آنان در تأمین امنیت مرزی
- ۱۳۴ ۲-۹-۱ نقش ژئوپلیتیک مرز مشترک ایران و پاکستان در تأمین امنیت مرزی
- ۱۳۸ ۲-۱۰-۱ تحلیل ژئوپلیتیک پاکستان در حوزه رقابت و همکاری با جمهوری اسلامی ایران
- ۱۳۸ ۲-۱۰-۱-۱ سازمان اطلاعات اسلامی
- ۱۳۸ ۲-۱۰-۲ قومیت بلوچ
- ۱۳۹ ۲-۱۰-۳ اکو
- ۱۴۰ ۲-۱۰-۴ گروه D-8
- ۱۴۱ ۲-۱۰-۵ انرژی (خط لوله گاز ایران - هند)
- ۱۴۳ ۲-۱۱-۱ مسائل ایدئولوژیک
- ۱۴۴ ۲-۱۱-۲ مسائل هسته ای
- ۱۴۵ ۲-۱۱-۳ مسائل مرزی
- ۱۴۵ ۲-۱۱-۴ افغانستان
- ۱۴۶ ۲-۱۱-۵ آسیای مرکزی
- ۱۴۷ ۲-۱۱-۶ بندر گوادر و بندر چابهار
- ۱۵۲ ۲-۱۲-۱ نقش ژئواستراتژیک ایران و پاکستان
- ۱۵۳ ۲-۱۲-۱-۱ سرزمین و فرهنگ جامعه
- ۱۵۳ ۲-۱۲-۲ سیاست
- ۱۵۳ ۲-۱۲-۳ امنیت
- ۱۵۴ ۲-۱۲-۴ اقتصاد
- ۱۵۵ ۲-۱۳-۱ مسائل و کانون های امنیتی - سیاسی در روابط پاکستان و ایران
- ۱۵۵ ۲-۱۳-۱ مساله افغانستان
- ۱۵۶ ۲-۱۳-۲ رادیکالیسم و مسئله ی بلوچستان

۱۵۹	 مسئله‌ی هسته‌ای در روابط ایران و پاکستان
۱۶۴	 ۲-۱۵- نقش آمریکا در حفظ لوله‌ی گاز ایران - پاکستان - هند و تأمین امنیت
۱۶۸	 ۳-۱۶-۱- نقش خاورمیانه جدید و بلوچستان آزاد در امنیت مرز ایران - پاکستان
۱۷۵	 فرجام سخن
۱۷۶	 نتیجه‌گیری
۱۸۰	 راهکارها و پیشنهادات
۱۸۳	 منابع و مأخذ

www.ketab.ir

سخنی درباره این پژوهش

پژوهش حاضر تلاش دارد تا از چشم اندازهای مختلف روابط ایران و پاکستان فقط همکاری های امنیتی مرزی را از سالهای ۱۹۸۶ تا ۲۰۱۴ بررسی کند. از این رو شایسته است ضمن شناسایی موانع در مورد نحوه تبدیل چالش ها به فرصت ها، افزایش ظرفیت ها و توانمندی های امنیتی برای تامین امنیت مرزها راهکارهای سنجیده و عملی اندیشیده شود. سوال اصلی در این صورت بیان شده است که سیاست خارجی ایران و پاکستان چه تاثیری در بعد امنیت مرزی دو کشور داشته است؟ فرضیه براین اصل بنا شده است که روابط بین دو کشور ایران و پاکستان که زمینه ساز همکاری بیشتر طرفین است عامل ژئواستراتژیک، ژئوپولیتیک است که پاکستان، ایران را به عنوان همسایه امن و شریک راهبردی خود، دلیل همجواری جغرافیایی انتخاب کرده است. روش تحقیق به صورت توصیفی - تحلیلی میباشد، بر همین اساس نوشتار حاضر استدلال می کند که مهمترین متغیر در روابط تامین امنیت مرز ایران و پاکستان بعد از انقلاب اسلامی به طور عام و پس از یازدهم سپتامبر به طور خاص عامل حضور آمریکا در منطقه و به تبع آن گروه های تروریستی می باشد و همچنین بررسی موارد اثر گذار بر امنیت دو کشور، موانع بر

سر همکاری دو کشور و در واقع با توجه به موقعیت ژئوپلیتیکی و ژئواستراتژیکی دو طرف و مسائل امنیتی بین آن‌ها، روابط مابین دو کشور و نگاه استراتژیک سیاست‌گذاران دو طرف به هم در زمینه‌های مختلف نیز از مجرای محیط ژئواستراتژیک امنیتی و بالابردن توان امنیتی خود در منطقه بوده است.

در نتیجه ایران و پاکستان به عنوان دو بازیگر مهم جنوب غربی آسیا با داشتن مرزهای مشترک پهناور تأثیرگذاری مهمی بر تحولات بین‌المللی داشته‌اند. ماهیت و محتوای روابط دو جانبه‌ی ایران و پاکستان در مورد مسائل منطقه‌ای و بین‌المللی مختلف از جمله مسائل امنیتی و مرزی متغیر افغانستان، هندوستان و آمریکا، منافع فرقه‌ای شیعه و سنی و گروه‌های بنیادگرا و سلفی، مسئله‌ی هسته‌ای و نیروهای ناتو می‌تواند بر آینده روند صلح و ثبات در آسیا خصوصاً مرزهای مشترک ایران و پاکستان تأثیرگذار باشد.

پیش درآمد

منطقه ساورمیانه، در طول تاریخ مدرن خود، همواره شاهد تحولات و دگرگونی‌هایی بوده که منیت و سیاست در سطح بین‌المللی را به شدت متأثر کرده است. وقوع انقلاب اسلامی ۱۹۷۸ در ایران که منجر به تغییر بنیادین نخبگان سیاسی حاکم و گفتمان‌های سیاست داخلی و خارجی این کشور شد، بر مناسبات جمهوری اسلامی ایران با بسیاری از کشورهای جهان از جمله پاکستان اثرات قابل توجهی برجای گذاشت. علی‌رغم این که دولت پاکستان نخستین دولتی بود که در فوریه ۱۹۷۹، انقلاب اسلامی را به رسمیت شناخت اما با حاکم شدن گفتمان ایدئولوژیک مبتنی بر اسلام سیاسی شیعی، اتخاذ رویکرد آرمان‌گرا نسبت به تجدید نظرطلبانه در سیاست خارجی و نیز خروج ایران از جرگه متحدین واشینگتن (که با خروج از پیمان سنتو و عضویت در جنبش عدم تعهد تحقق یافت) نقطه پایانی بر مناسبات مستحکم گذشته و آغاز فصل تازه‌ای از روابط میان اسلام آباد و تهران بود که طیف گسترده‌ای از رقابت و همکاری را در برمی گرفت، ایران و پاکستان واجد مشخصه‌های جامعه شناسی یکسانی است و مردم این دو کشور فرهنگ بسیار مشابهی دارند و این مشابهت در دو طرف مرز بسیار بیشتر است. از طرفی عقب

ماندگی فرهنگی و اجتماعی اطراف مرز ایران - پاکستان و آغاز شکل‌گیری دولت - ملت‌سازی ضعیف در این مناطق و در نتیجه درگیری‌های فزاینده گروه‌های قومی - مذهبی در اطراف مرز با یکدیگر و دولت‌های جمهوری اسلامی ایران و پاکستان، سبب ناامنی وسیعی در دهه‌های گذشته، شده است. کشورها زمانی می‌توانند با خیال آسوده راه پیشرفت و توسعه را در دنیای پرتحرک امروزی پیش گیرند که نسبت به امنیت داخلی و خارجی بخصوص امنیت مرزهای خود اطمینان حاصل کنند زیرا که دغدغه برای امنیتی مجال اندیشیدن به حرکت و توسعه را از کشورها می‌گیرد. از این رو است که در الگوی سیاست خارجی پاکستان حفظ روابط نزدیک با آمریکا به عنوان سیاست راهبردی دنبال شده است. همچنین پاکستان پیوسته و به طور سنتی سیاست حفظ روابط دو تاله و نزدیک با کشورهای اسلامی خاورمیانه و چین را پی گرفته است. عامل امنیت مشترک در مرزهای دو طرف عاملی مهم می‌باشد و طرفین قراردادهای زیادی را در این مورد با هم امضا می‌کنند. مسئله‌ی بلوچستان نیز از نگرانی‌های مشترک طرفین می‌باشد. قبل از انقلاب محمد رضا پهلوی با ارسال سلاح و هلی‌کوپترهای جنگی به سرنوب شیردیان بلوچ توسط ارتش پاکستان کمک شایان توجهی کرد. بعد از انقلاب تحولات بعد انقلاب و قدرت‌های بزرگ در نقاط کانونی بحران زای بین دو کشور از جمله منطقه بلوچستان، ایران و پاکستان را به این نتیجه رساند که سندهای امنیتی مشترکی را در مورد مسائل مرزی و ژئوپلیتیکی و ژئواستراتژیکی تدوین کنند.